

Prehľad výskumu burinových spoločenstiev na Slovensku do roku 1983 (triedy *Secalietea* a *Chenopodietea*)

Übersicht der Unkrautgesellschaftsforschung in der Slowakei bis Anfang des Jahres 1983 (Klassen *Secalietea* und *Chenopodietea*)

Terézia Krippelová

Venované čl. korešp. ČSAV S. Hejnému k šesťdesiatinám

KRIPPELOVÁ T. (1984): Prehľad burinových spoločenstiev na Slovensku do roku 1983 (triedy *Secalietea* a *Chenopodietea*). [A survey of the research of weed communities in Slovakia until 1983 (Classes *Secalietea* and *Chenopodietea*)]. — Preslia, Praha, 56 : 229 to 240.

Research of weed communities in Slovakia until 1983 is reviewed. A list of localities investigated as well as the names of the syntaxa ascertained in these localities, number of phytocoenological relevés of the syntaxa are given. A syntaxonomic survey of all the communities that were studied and critical comments both on the up-to-dateness of the works cited and on the evaluation of weed syntaxa are provided.

Krčméryho 14, 811 04 Bratislava, Československo.

ÚVOD

Burinové spoločenstvá vznikajú na miestach, kde človek pestuje kultúrne rastliny. Patria k plošne najrozšírenejším na zemeguli. Po stáročia sa opakujúci základný spôsob obrábania plodín mal za následok určité ustálenie podmienok na poliach a vytvorenie poľného ekosystému. V modernej poľnohospodárskej veľkovýrobe sa niektoré prvky stability poľných ekosystémov porušujú a dochádza k rôznym zmenám.

Záujem o výskum burinových spoločenstiev bol v pomere k iným, prirodzeným a poloprirodzeným menší. Zapríčiňovala to v prvom rade neustála činnosť človeka na poliach, ktorou narúša prírodné prostredie a teda aj vegetáciu. Postupom času však výsledky výskumu poľných ekosystémov ukázali, že v závislosti na striedaní výsevu a výsadby kultúrnych plodín vznikajú určité spoločenstvá burín. Tieto sú na jednej strane výsledkom prispôbenia sa burín antropickým činiteľom, t.j. kultúrnej rastline, pestovateľským zásahom, ale aj klimatickým, pôdnym a ďalším prirodzeným faktorom stanovišťa. Burinové spoločenstvá sú jedným z článkov vyváženého poľného ekosystému.

Problematike burín sa v posledných rokoch venuje zvýšená pozornosť. Skúmajú sa zo stránky teoretickej i praktickej. Vo svetovej literatúre sa objavujú veľké diela, sumarizujúce vedomosti z ekológie, cenológie a praktických aspektov výskytu burín v kultúrach (L. J. KING: Weeds of the world. Biology and control. London—New York 1966; W. HOLZNER et M. NUMATA [red.]: Biology and ecology of weeds. Geobotany 2. The Hague—

Tab. I.

Autor	Názov spoločenstva	Názov lokality	Počet snímok
ZÁHRADNÍKOVÁ 1955	<i>Chenopodio-Setarietum stachyetosum annue</i>	Trnava, Cifer, Báhoň, Čani- kovec dnes Šenkvice	52
JURKO 1964	<i>Geranio-Allietum</i>	Brehov, Borša, Černochoh, Malý Kamenec, Kráľovský Chlmec, Veľká Bara, Somotor	8
ELIÁŠ 1974	<i>Setario-Galinsogetum parviflorae</i>	Horné Požitavie	0
KROPÁČ 1974	<i>Kickxio spuriae-Euphor- bietum falcateae</i>	Malé Karpaty, Kováčovské kopce, Považský Inovec, Slo- venský kras	0
	<i>Euphorbio-Melandrietum noctiflorae</i>	Krupínska vrchovina, Lubov- nianská vrchovina, Malá Fat- ra, Slovenské rudohorie	0
	<i>Spergula arvensis-Galeopsis tetrahit</i>	Kysucká vrchovina, Oravská Magura, Slovenské rudohorie	0
	<i>Holco-Galeopsietum</i>	Beskydy, Oravská Magura	
	<i>Galeopsis tetrahit-Sinapis arvensis</i>	Beskydy, Oravská Magura, Kysucká vrchovina, Lubov- nianská vrchovina	0
VILČEKOVÁ 1974	<i>Veronico-Fumarietum</i>	Doľany, Dolné a Horné Ore- šany, Jur, Kráľová, Limbach, Modra, Myslenice, Pezinok, Rača, Vajnory, Vinosady	34
	<i>Setario-Veronietum politae</i>	Častá, Doľany, Dolné a Hor- né Orešany, Kráľová, Modra, Myslenice, Pezinok, Rača	18
	<i>Oxaleto-Chenopodietum polyspermi</i>	Doľany, Dolné a Horné Ore- šany, Kráľová, Modra, Mys- lenice	15
	<i>Panico sanguinali-Galinsog- etum</i>	Doľany, Horné Orešany, Jur, Limbach, Modra, Myslenice, Pezinok, Rača, Vajnory, Vi- nosady	21
KROPÁČ et HEJNÝ 1975	<i>Misopateto-Geleopsietum ladani</i>	Nížná Sitnica, Piskorovce, Pritulany, Ruská Poruba, Závada	15
	<i>Consolido regalis-Misopate- tum</i>	Bzovík, Čelovce, Dolná Stre- hová, Horný Tisovník, Ipeľ- ské Úľany, Kleňany, Litava, Bajtáva, Hrušov, Rožňava, Krupina, Sebechleby, Jase- nov	15

Tab. 1. — Pokrač.

Autor	Názov spoločenstva	Názov lokality	Počet snímok
PASSARGE et JURKO 1975	<i>Trifolio-Scleranthetum</i>	Závod	2
	<i>Viola tricoloris-Scleranthetum annui</i>	Bacúch, Uhorná	5
	<i>Papaveretum argemones</i>	Mikulášov, Závod	3
	<i>Consolida-Papaver rhoeas</i>	Beladice, Hronský Beňadik, Veľké Zálužie	3
	<i>Myosotido-Sonchetum arvensis</i>	Dovalovo, Havka, Nižná, Spišská Belá, Trstená/Orave, Vlkovce, Východná, Závadka	11
	<i>Alchemillo-Sonchetum arvensis</i>	Heľpa, Hnilčík, Huty, Lip- tovská Kokava, Reľov, Šver- movo, Trstená/Orave, Vikar- tovce, Závadka, Zuberec, Ždiar	40
	<i>Galeopsis-Stellaria media</i>	Donovaly	2
	<i>Panico-Chenopodietum polyspermi</i>	Žiar/Hronom	1
	<i>Consolida-Stachys annua</i>	Budmerice, Kuchyňa, Veľké Zálužie	4
	<i>Euphorbia-Stachys annua</i>	Ružindol, Trenč. Teplice	5
	<i>Lathyro-Avenetum fatuae</i>	Abrahamovce, Hozelec, Lip- tovská Sielnica, Lipt. Ján, Lubica, Slovenská Ves, Spiš- ská Belá, Svit, Tvarožná, Východná	23
	<i>Rhinnatho-Avenetum fatuae</i>	Liptovská Teplička, Mengu- sovce, Nižná Šuňava, Strá- ňany, Svit, Vyšná Šuňava	16
	<i>Chenopodium-Spergula arvensis</i>	Vikartovce, Závadka	3
	<i>Galeopsis-Sperguletum arvensis</i>	Reľov, Švermovo, Trstená/ Orave, Uhorná, Ždiar	12
	<i>Echinochloo-Setarietum</i>	Budmerice, Ružindol, Sereď, Veľké Leváre, Veľké Zálužie	10
	<i>Galeopsio-Chenopodietum polyspermi</i>	Bacúch	2
	<i>Setario-Fumarietum</i>	Kuchyňa	1
	<i>Thlaspio-Fumarietum</i>	Dobšiná, Spišská Belá	3

Autor	Názov spoločenstva	Názov lokality	Počet snímok
	<i>Lapsano-Fumarietum</i>	Hnilčík, Vlkovce, Závadka	6
	<i>Echinochloa-Veronica persica</i>	Kuchyňa, Nová Baňa, Ždiar	4
	<i>Euphorbio-Veronicetum persicae</i>	Havka, Lubica, Nižná, Nižná Šuňava, Východná	7
	<i>Lapsano-Veronicetum persicae</i>	Donovaly, Dovalovo, Habovka, Heľpa, Henclová, Huty, Liptovská Kokava, Mengusovce, Reľov, Strážany, Trstená/Orave, Uhorná, Vikartovce, Zuberec	21
	<i>Setario-Fumarietum</i>	Trenčianské Teplice	1
	<i>Thlaspio-Fumarietum</i>	Abrahamovce, Hozelec, Slovenská Ves, Veľká Lomnica	5
	<i>Echinochloa-Veronica persica</i>	Hronský Beňadik, Nitra, Trenč. Teplice	3
	<i>Euphorbio-Veronicetum persicae</i>	Nižná Šuňava	1
	<i>Lapsano-Veronicetum persicae</i>	Liptovská Sielnica, Lipt. Teplička, Východná, Vyšná Šuňava	9
KRIPPELOVÁ 1979a	<i>Aphanion, Caucaalion, Panico-Setarion, Polygono-Chenopodion</i>	Košická kotlina	0
KRIPPELOVÁ 1979b	<i>Polygono-Chenopodion Panico-Setarion</i>	Košická kotlina	0
STANO 1980a	<i>Lathyro-Avenetum fatuae</i>	Hybe	22
	<i>Euphorbio helioscopiae-Veronicetum persicae</i>	Hybe	8
	<i>Lapsano-Veronicetum persicae</i>	Hybe	4
	<i>Myosotido-Sonchetum arvensis</i>	Hybe	31
	<i>Galeopsio-Sperguletum arvensis</i>	Hybe	9
	<i>Viola tricoloris-Sclerantheum annui</i>	Hybe	8
	<i>Alchemillo-Sonchetum arvensis typicum</i>	Hybe	3

Tab. 1. — Pokrač.

Autor	Názov spoločenstva	Názov lokality	Počet snímok
	<i>Thlaspio-Fumarietum officinalis</i>	Hybe	3
STANO 1980b	<i>Echinochloo-Setarietum Lamio-Veronicetum</i>	Košická kotlina, Slánske vrchy, Slovenské rudohorie	13
	<i>Lamio-Veronicetum politae</i>	Košická kotlina, Slánske vrchy, Slovenské rudohorie	16
	<i>Galinsogo-Setarietum</i>	Košická kotlina, Slánske vrchy, Slovenské rudohorie	11
TONČIKOVÁ 1980	<i>Lathyro-Adonidetum aestivalis</i>	Slovenský kras, Silická planina, Silica, Silická Brezová	37
	<i>Thlaspi-Euphorbietum</i>	Silica, Silická Brezová	22
KRIPPELOVÁ 1981	<i>Lamio amplexicaulis-Thlaspietum arvense</i>	Buzica, Milhošť, Paňovce, Velká Ida	5
	<i>Panicum-Chenopodietum polyspermi</i>	Buzica, Čaňa, Čečejevce, Drieňovec, Gomboš, Haniská, Chym, Jablonov/Turnou, Janík, Komárovice, Košariská, Malá Ida, Mokrance, Moldava/Bodvou, Paňovce, Perín, Rešica, Rudník, Silická Jablonica, Turnianská Nová Ves, Včeláre, Vyšný Lánec, Žarnov	31
	<i>Echinochloo-Setarietum glaucae</i>	Barca, Buzica, Cestice, Čečejevce, Debraď, Geča, Haniská, Jasov, Milhošť, Mokrance, Moldava/Bodvou, Paňovce, Seňa, Šaca, Šebastovce, Ťahanovce, Velká Ida, Vyšný Medzev	25
	<i>Ajugo chamaeipyttis-Setarietum glaucae</i>	Drieňovec, Háj, Hrhov, Jablonov, Turna/Bodvou, Včeláre, Zádiel	10
	<i>Erophilo-Arabidopsietum thalianae</i>	Čečejevce, Lorinčík, Malá Ida, Mokrance, Poľov, Šemša	8
	<i>Apera spica-venti</i>	Bidovce, Čečejevce, Hodkovce, Malá Ida, Paňovce	6
	<i>Euphorbio exiguae-Melandrietum noctiflori</i>	Dvorníky, Háj, Hrhov, Jasov, Turna/Bodvou, Zádiel	11
	<i>Consolida regalis-Stachys annua</i>	Barca, Čečejevce, Hrhov, Milhošť, Nižná Myšľa, Turna/Bodvou	9

Tab. 1. — Pokrač.

Autor	Názov spoločenstva	Názov lokality	Počet snímok
KROPÁČ 1981	<i>Kickxio-Euphorbietum falcatae</i>	Slovensko	0
	<i>Lathyro-Adonietum</i>	Slovensko	0
	<i>Euphorbio-Melandrietum</i>	Slovensko	0
	<i>Consolido-Anthemidetum austriaceae</i>	Slovensko	0
	<i>Consolido-Veronicetum</i>	Slovensko	0
	<i>Consolido regalis-Misopatetum</i>	Slovensko	0
	<i>Misopateto-Galeopsietum ladani</i>	Slovensko	0
	<i>Holco-Galeopsietum</i>	Slovensko	0
	<i>Spergulo-Raphanetum</i>	Slovensko	0
	<i>Aethuso-Galeopsietum</i>	Slovensko	0
	<i>Aphano-Matricarietum</i>	Slovensko	0
	<i>Erophilo-Arabidopsietum</i>	Slovensko	0
	<i>Hibisco-Eragrostietum</i>	Slovensko	0
	<i>Tribulo-Tragetum</i>	Slovensko	0
	<i>Digitario-Portulacetum</i>	Slovensko	0
	<i>Amarantho-Fumarietum</i>	Slovensko	0
<i>Setario-Galinsogetum</i>	Slovensko	0	
<i>Rorippo-Chenopodietum polyspermi</i>	Slovensko	0	
<i>Oxaleto-Chenopodietum polyspermi</i>	Slovensko	0	
VILČEKOVÁ 1981	<i>Veronico-Fumarietum</i>	Dolany, Dolné a Horné Orešany, Kráľová, Limbach, Modra, Pezinok, Rača, Vajnory, Vinosady	20
	<i>Setario-Veronicetum politae</i>	Častá, Dolné a Horné Orešany, Jur, Kráľová, Modra, Myslenice, Pezinok, Rača	18
KRIPPELOVÁ 1982	<i>Geranio dissecti-Galeopsietum</i>	Bušovce, Gerlachov, Hniezdne, Huncovce, Kežmarok, Lendak, Lučivná, Malý Slavkov, Mengusovce, Mlynica, Nižné Ružbachy, Poprad,	44

Autor	Název spoločenstva	Název lokality	Počet snímok
MOCHNACKÝ 1982	<i>Lathyro-Adonidetum</i>	Slovenská Ves, Spišská Belá, Lubovňa, Toporec, Veľká Lomnica, Veľký Slavkov, Vojňany	15
	<i>Aphano-Matricarietum</i>	Budkovce, Drahňov, Klačanov, Lastomír, Malčice, Markovce, Leles, Palín, Pavlovce/Uhom, Sliepkovce, Stretava, Trebišov, Zemplínske Hradište	15
	<i>Galinsogo-Setarietum</i>	Kráľovský Chlmec, Leles, Novosad, Oborín, Ortov, Veľké Trakany, Vojany, Vysoká/Uhom	12
	<i>Digitarietum ischaemi</i>	Čierne Pole, Drahňov, Krišková, Liesková, Plešany, Veľké Kapušany, Vojka, Vojany	8
	<i>Digitario-Portulacetum</i>	Kerestúr osada, Leles, Plešany, Somotor, Streda/Bodrogom	6
	<i>Hibisco-Eragrostietum</i>	Biel, Botany, Kráľovský Chlmec, Veľké Kapušany, Veľké Trakany	6
	<i>Lamio amplexicauli-Thlaspietum arvense</i>	Malčice, Novosad, Ruskov, Trebišov, Zemplínsky Branč	14
	<i>Panico-Chenopodietum polyspermi</i>	Michalovce, Sobrance	23
	<i>Echinochloo-Setarietum</i>	Pavlovce/Uhom, Vojany	31
	<i>Erophilo-Arabidopsidetum thalianae</i>	Kráľovský Chlmec, Plešany, Somotor, Veľký Kamenec, Vojany	18
	<i>Euphorbio exiguae-Melandrium noctiflori</i>	Malý Horeš, Strážne, Trebišov, Veľký Horeš	21
	<i>Veronica hederifolia-Veronica triphyllos</i>	Bodrog, Plešany, Somotor, Veľký Kamenec	20

Boston—London 1982). V európskych štátoch sa stávajú burinové spoločenstvá predmetom záujmu fytoecológov i poľnohospodárov. Výskum je najpokročilejší najmä v Poľsku a Nemecku. V Československu sa intenzívnejší výskum burín začal v medzivojnovom období štúdiom biologických vlastností jednotlivých v kultúrach obťažných druhov, po druhej vojne pokračoval výskumom ekológie burín v jednotlivých kultúrach a výskumom burinových spoločenstiev.

ROZLOŽENIE SKÚMANÝCH SPOLOČENSTIEV NA SLOVENSKU

Zo strany preskúmanosti burinových spoločenstiev patrí územie Slovenska k pomerne málo preskúmaným. Výskumom nie je zďaleka pokryté celé Slovensko. Medzi najspracovanejšie oblasti patria Košická kotlina, Silická planina, Popradská kotlina, Liptovská kotlina a Východoslovenská nížina. Iba časť výsledkov výskumu bola publikovaná. Mnoho materiálu z uvedených oblastí zostalo v rukopise. Ťažiskom výskumu boli hlavne polia, menej vinohrady. Zloženie burinovej vegetácie na ďalších obrábaných a človekom silno ovplyvňovaných miestach, ako sú záhrady, ovocné sady, cintoríny, kultúry okrasných rastlín a zeleniny, pareniská, skleníky, lesné rúbane, lesné škôlky a pod. nebolo študované.

Výsledky doterajšieho výskumu, týkajúce sa lokalizácie spoločenstiev skúmaných na Slovensku, sú uvedené v tabuľkovom prehľade. Pre tento účel boli excerpované všetky prístupné práce, publikované do začiatku roku 1983, nepublikované diplomové a dizertačné práce, ktoré boli oponované na Katedre geobotaniky Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, ako i prístupné rukopisy. Literárne údaje o územnom spracovaní spoločenstiev sú zoradené podľa rokov, priebežne, ako boli publikované, alebo ukončené. Názvy spoločenstiev sú zhodné s názvami v príslušnej práci. V samostatnej kolonke je uvedený počet fytoecologických snímok, použitý pre charakteristiku toho-ktorého spoločenstva (Tab. 1).

SYNTAXONOMICKÝ PREHĽAD

Nasledujúci syntaxonomický prehľad zahrňuje burinové spoločenstvá, zistené na území Slovenska. Usporiadanie vyšších jednotiek je podľa cyklostylovej práce L. MUCINA et Š. MAGLOCKÝ [red.] (1983): Zoznam vegetačných jednotiek Slovenskej socialistickej republiky. — ÚEBE SAV, Bratislava (Ms., Depon. in Oddel. geobot. ÚEBE CBEV SAV, Bratislava). Názvy nižších syntaxonov, zväčša nie sú revidované a zhodujú sa s excerpovanými prácou, podobne, ako aj syntaxonomické postavenie príslušných spoločenstiev. V systéme sú zaradené všetky jednotky, uvedené v excerpovaných prácach od triedy po variantu.

- Chenopodietea* BR.-BL. ex BR.-BL. et al. 1952 em. LOHMEYER et al. 1962
Eragrostietalia J. TX. in POLI 1966
Eragrostion (R. TX. 1950) OBERD. 1954
Hibisco-Eragrostietum SOÓ et TIMÁR 1957 — Lit.: KROPÁČ 1981, MOCHNACKÝ 1982
Tribulo-Tragetum SOÓ et TIMÁR 1955 — Lit.: KROPÁČ 1981
Digitario-Portulacetum FELFÖLDY 1942, TIMÁR et BODROGKÖZY 1959 — Lit.: KROPÁČ 1981, MOCHNACKÝ 1982

- Panico-Setarion* SISSINGH in WESTHOFF et al. 1946
- Echinochloo-Setarietum glaucae* FELFÖLDY 1942
- (syn. *Setario-Galinsogetum* R. TX. et BECKER ex R. TX. 1950)
- typicum* KRIPPELOVÁ 1981
- scleranthetosum* KRIPPELOVÁ 1981
- var. s *Gypsophila muralis* KRIPPELOVÁ 1981 — Lit.: ELIÁŠ 1974,
KRIPPELOVÁ 1979a, 1981, KROPÁČ 1981, STANO 1980b, MOCHNACKÝ
1982
- Echinochloo-Setarietum viridis* KRUSEMAN et VLEGER in SISSINGH,
VLEGER et WESTHOFF 1940 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975, ELIÁŠ
1974, STANO 1980b
- Chenopodio-Setarietum* ZÁHRADNÍKOVÁ-ROŠETZKÁ 1955
- stachyetosum annuae* ZÁHRADNÍKOVÁ-ROŠETZKÁ 1955 — Lit.: ZÁHRAD-
NÍKOVÁ 1955
- Panico sanguinali-Galinsogetum* BECK. 1941 — Lit.: VILČEKOVÁ 1974
- Ajugo chamaepitys-Setarietum glaucae* KRIPPELOVÁ 1981 — Lit.: KRIP-
PELOVÁ 1979a, b, 1981
- Panicetum ischaemii* R. TX. 1950 — Lit.: MOCHNACKÝ 1982
- Polygono-Chenopodietalia* J. TX. ex MATUSZKIEWICZ 1962
- Fumario-Euphorbion* TH. MÜLLER in GÖRS 1966
- Amarantho-Fumarietum officinalis* J. TX. 1955 — Lit.: KROPÁČ 1981
- Lapsano-Veronicetum persicae* PASSARGE in PASSARGE et JURKO 1975 —
Lit.: PASSARGE et JURKO 1975, STANO 1980
- Setario-Fumarietum officinalis* J. TX. 1955 — Lit.: PASSARGE et JURKO
1975
- Thlaspio-Fumarietum officinalis* GÖRS 1966 — Lit.: PASSARGE et JURKO
1975, STANO 1980
- Lapsano-Fumarietum officinalis* MEISEL 1973 — Lit.: PASSARGE et
JURKO 1975
- Euphorbio helioscopiae-Veronicetum persicae* PASSARGE in PASSARGE et
JURKO 1975 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975, STANO 1980
- Veronico-Fumarietum officinalis* J. TX. 1950 — Lit.: VILČEKOVÁ 1974,
1981
- Setario-Veronicetum politae* OBERDORFER 1957 — Lit.: VILČEKOVÁ 1974,
1981
- Lamio amplexicauli-Thlaspietum arvensis* KRIPPELOVÁ 1981 — Lit.:
KRIPPELOVÁ 1979a, 1981, MOCHNACKÝ 1982
- Geranio rotundifolii-Allietum vineale* ROCHOW ex R. TX. 1950 — Lit.:
JURKO 1964
- Thlaspio-Euphorbietum helioscopiae* TONČÍKOVÁ ined. — Lit.: TONČÍKOVÁ
1980
- Lamio-Veronicetum politae* KORNAŠ 1950 — Lit.: STANO 1980b
- spoloč. *Echinochloa-Veronica persica* PASSARGE in PASSARGE et JURKO
1975 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975
- Spergulo-Oxalidion* GÖRS in OBERD. et al. 1967
- Galeopsio-Sperguletum arvensis* PASSARGE in PASSARGE et JURKO 1975 —
Lit.: PASSARGE et JURKO 1975, STANO 1980a
- Panico-Chenopodietum polyspermi* BR.-BL. 1921
- typicum* BRUN-HOOL 1963
- scleranthetosum* BRUN-HOOL 1963

- var. s *Gypsophila muralis* KRIPPELOVÁ 1981
 Lit.: KRIPPELOVÁ 1979a, 1981, PASSARGE et JURKO 1975, MOCHNACKÝ 1982, KROPÁČ 1981
- Galeopsio-Chenopodietum polyspermi* OBERD. 1957 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975
- Rorippo-Chenopodium polyspermi* KÖHLER 1962 — Lit.: KROPÁČ 1981
 spoloč. *Chenopodium-Spergula arvensis* PASSARGE in PASSARGE et JURKO 1975 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975
- Secalietea* BR.-BL. 1951
Secalietalia (BR.-BL. 1931) BR.-BL. in BR.-BL. et al. 1936
Caucalidion lappulae R. TX. 1950
Kickxia spuriae-Euphorbietum falcatae KROPÁČ 1974 prov. — Lit.: KROPÁČ 1974, 1981
Lathyro tuberosi-Adonidetum aestivalis KROPÁČ et HADAČ in KROPÁČ, HADAČ et HEJNÝ 1971 — Lit.: TONČÍKOVÁ 1980, KROPÁČ 1981, MOCHNACKÝ 1982
Euphorbio exiguae-Melandrietum noctiflori G. MÜLLER 1964 — Lit.: KROPÁČ 1974, 1981, KRIPPELOVÁ 1979b, 1981, MOCHNACKÝ 1982
Consolido-Anthemitetum austriaceae KROPÁČ 1981 nom. nudum — Lit.: KROPÁČ 1981
Consolido-Veronicetum KROPÁČ 1981 nom. nudum — Lit.: KROPÁČ 1981
Lathyro-Avenetum fatuae PASSARGE in PASSARGE et JURKO 1975 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975, STANO 1980a
Rhinantho-Avenetum fatuae PASSARGE in PASSARGE et JURKO 1975 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975
Veronicetum hederifolio-triphylli SLAVNÍČ 1951 — Lit.: MOCHNACKÝ 1982
 spoloč. *Consolida regalis-Stachys annua* (PASSARGE in PASSARGE et JURKO, 1975) — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975, KRIPPELOVÁ 1981
 spoloč. *Euphorbia exigua-Stachys annua* (PASSARGE in PASSARGE et JURKO, 1975) — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975
- Sherardion* KROPÁČ et HEJNÝ ex KROPÁČ 1978
Consolido regalis-Misopatetum KROPÁČ in KROPÁČ et HEJNÝ 1975
typicum KROPÁČ in KROPÁČ et HEJNÝ 1975
trifolietosum arvensis KROPÁČ in KROPÁČ et HEJNÝ 1975
lathyretosum tuberosi KROPÁČ in KROPÁČ et HEJNÝ 1975
 Lit.: KROPÁČ 1975, 1981
Misopateto-Galeopsietum ladani HEJNÝ in KROPÁČ et HEJNÝ 1975
typicum HEJNÝ in KROPÁČ et HEJNÝ 1975
trifolietosum arvensis HEJNÝ in KROPÁČ et HEJNÝ 1975
 Lit.: KROPÁČ 1975, 1981
Aethuso-Galeopsietum G. MÜLLER 1964 — Lit.: KROPÁČ 1981
- Aperetalia spica-venti* J. et R. TX. in MALATO-BELIZ, J. et R. TX. 1960
Aphanion arvensis J. et R. TX. in MALATO-BELIZ, J. et R. TX. 1960
Aphano-Matricarietum R. TX. 1937 — Lit.: KROPÁČ 1981, MOCHNACKÝ 1982
Spergulo-Raphanetum KROPÁČ 1981 nom. nudum — Lit.: KROPÁČ 1981
Holco-Galeopsietum HILBIG 1965 — Lit.: KROPÁČ 1974, 1981
Erophilo-Arabidopsidetum KROPÁČ in KRIPPELOVÁ 1981 — Lit.: KRIPPELOVÁ 1981, KROPÁČ 1981, MOCHNACKÝ 1982

- Myosotido-Sonchetum arvensis* PASSARGE in PASSARGE et JURKO 1975 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975, STANO 1980a
- Alchemillo-Sonchetum arvensis* PASSARGE in PASSARGE et JURKO 1975 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975, STANO 1980a
- Papaveretum argemones* (LIBBERT 1982) KRUSEMAN et VLIIEGER 1939 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975
- spoloč. *Galeopsis tetrahit-Sinapis arvensis* (KROPÁČ, 1974) — Lit.: KROPÁČ 1974
- spoloč. *Spergula arvensis-Galeopsis tetrahit* (KROPÁČ, 1974) — Lit.: KROPÁČ 1974
- spoloč. *Consolida-Papaver rhoeas* (PASSARGE in PASSARGE et JURKO, 1975) — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975
- spoloč. *Galeopsis-Stellaria media* (PASSARGE in PASSARGE et JURKO, 1975) — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975
- spoloč. s *Apera spica-venti* (KRIPPELOVÁ, 1981) — Lit.: KRIPPELOVÁ 1981
- Arnoserdion minimae* MALATO-BELIZ, J. et R. TX. 1960
- Trifolio-Scleranthetum annui* MORARIU 1943 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975
- Viola tricoloris-Scleranthetum annui* PASSARGE in PASSARGE et JURKO 1975 — Lit.: PASSARGE et JURKO 1975, STANO 1980a

SÚHRN

Prehľad o výskume burinových spoločenstiev na Slovensku bol získaný excerptiou 17 publikovaných a nepublikovaných prác. Obsahuje údaje, potrebné k orientácii v syntaxonomickej problematike, odzrkadľuje stav súčasného poznania a má byť pomocou pri ďalšom teoretickom a praktickom štúdiu.

Prvá časť obsahuje lokalizáciu excerptovaných spoločenstiev z územia Slovenska. Podľa nej možno usúdiť na pomerne malú preskúmanosť, často i v oblastiach s prevahou ornej pôdy vo vysoko produkčných výrobných typoch, ako je napríklad celá Podunajská nížina a viaceré teplé kotliny. Horské oblasti so zemiakárskym výrobným typom zostali takmer nepovšimnuté.

Zo systematického usporiadania burinových spoločenstiev Slovenska je vidieť širokú škálu syntaxonov, ktorú jednotliví autori použili pre ich klasifikáciu. Spolu je uvedených 54 spoločenstiev na úrovni asociácie, čo je vzhľadom na rozlohu skúmaného územia pomerne veľa. V najbližšej budúcnosti bude potrebné porovnať názov so skutočným obsahom každej jednotky, ako aj s fytoecologickým materiálom z ďalších oblastí Slovenska a s ostatnými publikovanými prácami mimo naše územie.

Uvedený systematický prehľad umožňuje tiež nazrieť do problémov, s ktorými sa autori stretávajú pri syntaxonomickom zaradovaní burinových spoločenstiev a ktoré je potrebné riešiť, aby sa neopakovali rovnaké chyby.

Nedostatky spočívajú v doteraz nepresne definovaných vyšších jednotkách a v ich skutočnom zastúpení na Slovensku. Zväčša sa preberajú syntaxonomické jednotky z prepracovanejších oblastí západnej Európy a používajú sa bez ohľadu na odlišné prírodné pomery územia Západných Karpát.

Jedným z konkrétnych problémov v rade *Chenopodietalia*, ktorý je napríklad potrebné riešiť, je zrušenie zväzu *Polygono-Chenopodion*, ktorý bol nahradený v posledných rokoch zväzmi *Fumario-Euphorbion* a *Spergulo-Oxalidion*. Z nich sa do prvého zaradujú spoločenstvá na bázických a do druhého na acidných substrátoch. Pri zaradovaní asociácií do týchto zväzov nie sú autori jednotní, najmä keď ide o spoločenstvá, vyskytujúce sa na slabo acidných, neutrálnych, alebo slabo bázických substrátoch.

Potrebné je tiež uvažovať o zjednotení tried *Secalietea* a *Chenopodietea* — iba poľné spoločenstvá — do jednej triedy, ako to urobil v roku 1931 BRAUN-BLANQUET: *Stellarietea mediae* (BR.-BL. 1931) R. TX., LOHM. et PRSG. 1950.

Problematické je tiež zaradenie spoločenstiev zväzu *Panico-Setarion* a to buď do radu *Eragrostietalia*, alebo radu *Polygono-Chenopodietalia*. Znovu treba potvrdiť prítomnosť spoločenstiev zväzov *Arnoserdion minimae*, *Sherardion* a *Eragrostion* na Slovensku.

ZUSAMMENFASSUNG

Im Beitrag sind wichtigste Daten, die für die weitere Forschung der Unkrautgesellschaften in der Slowakei von Bedeutung sind. Es sind hier die Titeln der publizierten und unpublizierten Arbeiten angeführt, die in der Syntaxonomie bis zu Anfang des Jahres 1983 gemacht waren, sowie eine Liste der Fundorte, auf denen einige Gesellschaften studiert waren, die Zahl der phytözologischen Aufnahmen, eine übersichtliche Einreihung der studierten Gesellschaften in das hierarchische System und einige kritische Bemerkungen zu der bisherigen Bearbeitung der Gesellschaften.

LITERATÚRA

- ELIÁŠ P. (1974): Niektoré synantropné spoločensvá Horného Požitavia. — Acta Inst. Bot. Acad. Sci. Slovacae, Bratislava, Ser. A, 1 : 197—211.
- JURKO A. (1964): Príspevok k burinovým spoločensvám východoslovenských viníc. — Biológia, Bratislava, 19 : 871—873.
- KRIPPELOVÁ T. (1979a): Sur la problématique des communautés des alliances Polygono-Chenopodion Koch 1926 em. Sissingh 1946 et Panico-Setarion Sissingh 1946 dans le bassin de Košice (Slovaquie Sud-Est.). — Not. Soc. Ital. Fitos, Roma, 15 : 21—25.
- (1979b): Rapports entre les communautés messicoles et les communautés forestières primitives dans la Slovaquie. — Not. Soc. Ital. Fitos, Roma, 15 : 105—106.
- (1981): Synanthrope Vegetation des Beckens Košická kotlina. Vegetácia ČSSR B 4 : 1—215.
- (1982): Burinová vegetácia Popradskej kotliny. — Ms. (Depon. in ÚEBE CBEV SAV, Bratislava).
- KROPÁČ Z. (1974): Príspevek k poznání plevelových společenstev některých částí Slovenska. — Acta Inst. Bot. Acad. Sci. slovacae, Bratislava, Ser. A, 1 : 255—268.
- (1981): Přehled plevelových společenstev ČSSR. — Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 16, mater. 2 : 115—128.
- KROPÁČ Z. et HEJNÝ S. (1975): Two new segetal associations: Misopateto-Galeopsietum ladani and Consolida regalis-Misopatetum. — Preslia, Praha, 47 : 31—57.
- MOCHNACKÝ S. (1982): Burinové spoločensvá Východoslovenskej nížiny. — Ms. (Depon. in ÚEBE CBEV SAV, Bratislava).
- PASSARGE H. et JURKO A. (1975): Über die Ackerunkrautgesellschaften im nordslowakischen Bergland. — Folia Geobot. Phytotax., Praha, 10 : 225—264.
- STANO V. (1980a): Burinná vegetácia obilnín a okopanín v okolí obce Hybe vo východnej časti Liptovskej kotliny. — Ms. [Rigor. pr. depon. in Kat. geobot. Prír. fak. Univ. Komen., Bratislava.]
- (1980b): Segetálne spoločensvá okopanín. — Rádioaktivita a životné prostredie, Košice, 3 : 313—320.
- TONČÍKOVÁ D. (1980): Segetálne spoločensvá Silickej planiny. — Ms. [Dipl. pr. depon. in Kat. geobot. Prír. Fak. Univ. Komenského, Bratislava.]
- VILČEKOVÁ P. (1974): Burinové spoločensvá v malokarpatskej vinohradníckej oblasti. — Ms. [Rigor. pr. depon. in Kat. geobot. Prír. fak. Univ. Komenského., Bratislava.]
- (1981): Unkrautgesellschaften des Verbandes Fumario-Euphorbion Górs 1966 in den Kleinkarpathischen Weingebieten. — Acta Facult. Rer. Nat. Univ. Comenianae, Bot., Bratislava, 28 : 19—36.
- ZÁHRADNÍKOVÁ-ROŠETZKÁ K. (1955): Predbežný fytoecenologický náčrt burín v okopaninách v okolí Trnavy. — Biológia, Bratislava, 10 : 277—284.

Došlo 20. januára 1984